

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Голова Приймальної комісії
_____ Ігор Цепенда
« ____ » _____ 2024 р.

ПРОГРАМА
вступного випробування

“ПОЛІТОЛОГІЯ”

для зарахування на навчання за ступенем доктора філософії за спеціальністю
052 Політологія

на основі освітнього рівня магістра (освітньо-кваліфікаційного ступеня
спеціаліста) при прийомі на навчання у 2024 році

Розглянуто та схвалено
на засіданні Приймальної комісії
Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника
Протокол № від „ ” 2024 р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою вступного випробування з політології є перевірка знань і відбір вступників для зарахування на навчання за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти за спеціальністю 052 Політологія при прийомі на навчання на основі освітньо-кваліфікаційного рівня/ступеня спеціаліста/магістра до Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника у 2024 році.

Програма містить основні питання з політології, а також перелік рекомендованої літератури.

Наведений перелік питань, які виносяться на вступне випробування, дасть можливість вступнику систематизувати свої знання та допоможе зорієнтуватися, на які питання треба звернути увагу при підготовці до іспиту.

Перелік рекомендованої літератури сприятиме в пошуку й підборі джерел підготовки для вступного випробування.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

1. Політика : поняття, природа та роль у розвитку суспільства.
2. Політика як соціальна реальність, її структура та функції.
3. Межі політики в суспільстві.
4. Походження політики, її сутність та зміст.
5. Основні елементи політики та її функції.
6. Види політики : класифікація та характеристика.
7. Внутрішня та зовнішня політика: поняття та співвідношення.
8. Політика та економіка: сутність і взаємозв'язок.
9. Політична система суспільства: поняття та функції.
10. Структура політичної системи, особливості її підсистем.
11. Типологія політичних систем сучасного світу.
12. Особливості трансформацій політичних систем у країнах пострадянського простору.
13. Держава в політичній системі суспільства. Її ознаки та функції.
14. Українська держава – центральний інститут політичної системи.
15. Влада як явище суспільного життя, основні підходи до її тлумачення. Сутність політичної влади.
16. Політична влада та механізми її здійснення.
17. Структура і якість політичної влади. Види влади.
18. Принципи організації та функціонування влади.
19. Функції політичної влади.
20. Ресурси політичної влади.
21. Структура владних відносин та механізм розподілу влади.
22. Механізми державної влади в Україні.
23. Принципи і методи прийняття рішень у політичній сфері.
24. Політичні режими: сутність, ознаки та типологія.
25. Форми державного правління та державного устрою.
26. Основні риси політичного режиму в Україні на сучасному етапі
27. Правова держава: сутність та основні принципи
28. Поняття громадянського суспільства, фактори його становлення та розвитку.

29. Філософсько-теоретичні джерела політичного реалізму та ідеалізму.
30. Теоретичні джерела ідеалізму в працях Г. Гроція та І. Канта.
31. Політична ідеологія: поняття та функції.
32. Основні політико-ідеологічні доктрини сучасності.
33. Консерватизм : сутність, виникнення, етапи розвитку.
34. Лібералізм : сутність, виникнення, етапи розвитку.
35. Націоналізм як ідеологія творення української національної державності.
36. Суть та основні характеристики політичної свідомості як форми відображення політичного буття.
37. Людина як об'єкт політики.
38. Політична соціалізація особи.
39. Зростаюче значення людини та її участі в сучасному політичному житті.
40. Політична діяльність: суть, структура, форми.
41. Людина як суб'єкт політики. Основні типи особи стосовно політики.
42. Теоретична і практична політична діяльність.
43. Абсентеїзм: поняття, ознаки, форми.
44. Співвідношення політики та моралі.
45. Моральні критерії політичної діяльності.
46. Суперечності політики і моралі. Цінності та принципи політичної етики.
47. Виборча система сучасної України: проблеми становлення і розвитку.
48. Мажоритарна виборча система: сутність та різновиди.
49. Пропорційна виборча система: сутність та різновиди.
50. Змішана виборча система.
51. Проблеми ефективності виборчих систем.
52. Сучасні виборчі технології.
53. Виборча кампанія як форма політичної діяльності.
54. Поняття "партія": сутність, причини виникнення, ознаки.
55. Формування політичних партій в Україні : загальна характеристика, особливості виникнення і функціонування.
56. Партійна система сучасної України.
57. Багатопартійність і демократизація суспільства в Україні.
58. Типологія партійних систем.
59. Роль та місце партій у сучасному політичному процесі.
60. Партійно-політичний спектр сучасної України.
61. Природа, соціальна сутність, функції політичного лідерства.
62. Типологія політичного лідерства та її критерії.
63. Політичні лідери України, критерії оцінки їх популярності та ефективної діяльності.
64. Сутність політичного елітаризму. Політична еліта в структурі влади.
65. Політичні еліти: проблеми типології.
66. Політична еліта сучасної України : проблеми становлення та розвитку.
67. Поняття політичної культури.
68. Типологія політичної поведінки.
69. Типологія суспільно-політичних організацій і рухів.

70. Політична стабільність суспільства: сутність, фактори, перспектива для України.
71. Основні напрямки і пріоритети зовнішньополітичної діяльності Української держави.
72. Утвердження України на міжнародній арені.
73. Становлення відносин та поглиблення діалогу між Україною та ЄС.
74. Сучасний стан відносин ЄС – Україна.
75. Військовий фактор в сучасних міжнародних відносинах.
76. Міжнародні організації як механізми регулювання міжнародних відносин.
77. Стратегія національної безпеки України.
78. Національна політика сучасної України : зміст, проблеми, суперечності та шляхи їх вирішення.
79. Етнонаціональні аспекти політичного життя сучасної України.
80. Етнонаціональна політика: мета, принципи, проблеми.
81. Політичний процес, його суть, структура, різновиди.
82. Особливості сучасних політичних процесів у постсоціалістичних країнах.
83. Процес подолання політичної кризи.
84. Національні інтереси. Структура національних інтересів.
85. Лобізм як суспільна практика.
86. Групи тиску: поняття та суспільні функції.
87. Форми, моделі і типи політичних конфліктів.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Арістотель. Політика / Пер. з давньогр. та передм. О. Кислюка. Київ : Основи, 2000. 239 с.
2. Бебик В. М. Політологія : теорія, методологія, практика : підручник. Київ : МАУП, 1997. 248 с.
3. Бебик В. М. Менеджмент виборчої кампанії: ресурси, технології, маркетинг: навч. метод. посіб.. Київ : МАУП. 2001. 216 с.
4. Білоус А. О. Політико-правові системи: світ і Україна: навч. посіб. Київ : АМУПП, 2000. 200 с.
5. Вільчинська І. Ю. Політична культура як цінніснонормативна основа політичної мотивації. *Політол. вісн.: зб. наук. пр.* Київ : ІНТАС, 2009. Вип. 41. С. 279–289.
6. Кирилюк Ф. М. Філософія політичної ідеології : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 520 с.
7. Кухта Б., Теплоухова Н., Політичні еліти і політичне лідерство. Львів, 1997. 224 с.
8. Ладиченко В. Проблеми взаємодії держави і громадянського суспільства. *Публічне право.* 2016. № 4 (24). С. 18–25.
9. Остапець Ю., Ключкович А., Ярош Я. Основи громадянського суспільства та політичних знань : навч. посіб. / за заг. ред. В. І. Бортнікова. 2-ге вид., випр. та доп. Суми : Університетська книга, 2023. 646 с.
10. Пірен М. І. Публічна політична діяльність : навч. посіб. Київ : НАДУ, 2009. 288 с.
11. Політична система сучасного суспільства : навч. посіб. / В. Мадіссон та ін. Київ: КНУТД, 2015. 183 с.

12. Політична система України: конституційна модель та політичні практики : монографія / кол. авт.: Зеленько Г. І. (кер., наук. ред.) та ін. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2023. 536 с.
13. Політологія : навч. посіб. для студ. усіх спец. Ред. Струкевич О.К., Конотопенко О. П., Лапшин С. А. Вінниця: Нілан-ЛТД, 2016. 403 с.
14. Політологія : підручник. Вид. 3-тє, перероб., доп. / за ред. О. В. Бабкіної. В. П. Горбатенка. Київ: Академія, 2010. 568 с.
15. Політична енциклопедія. Редкол. : Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. Київ : Парламентське видавництво, 2011. 808 с.
16. Поліщук І. О. Політичні партії як суб'єкти виборчого процесу. *Політ. менедж.* 2005. № 6. С. 42–49.
17. Поліщук І. О. Поняття “виборчі технології”: основні концептуальні підходи / І. О. Поліщук, О. М. Моторнюк *Вісн. Нац. юрид. акад. ім. Ярослава Мудрого*. Сер.: філос, філос. права, політол., соціол. 2010. № 7. С. 189-200.
18. Почепцов Г. Г. Інформаційна політика. Київ : Знання, 2006. 663с.
19. Проблеми модернізації політичних систем сучасності: моногр. / М. І. Панов (кер. кол. авт.), Л. М. Герасіна, О. Г. Данильян та ін.; за заг. ред. Л. М. Герасіної, О. Г. Данильяна. Харків : Право, 2008. 320 с.
20. Публічна політика : навч. посіб. / авт. кол. : С. О. Телешун, С. В. Ситник, І. В. Рейтерович та ін. ; за заг. ред. С. О. Телешуна, д-ра політ. наук, проф. Київ : НАДУ, 2016. 340 с.
21. Романюк А. Порівняльний аналіз політичних систем країн Західної Європи: Монографія. Львів : Вид. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. 391 с.
22. Рудакевич О. Функції національної політичної культури: теоретико-методологічний аспект. *Сучас. укр. політика*. Київ : Центр соц. комунікацій, 2011. Вип. 22. С. 17–26.
23. Рудич Ф. М. Політологія : підручник. 3тє вид., перероб., доп. Київ : Либідь, 2009. 480 с.
24. Скрипнюк О. В. Демократія: Україна і світовий вимір (концепції, моделі та суспільна практика). Київ : Логос, 2006. 368 с.
25. Стойко О. Трансформація політичних інститутів у сучасних перехідних суспільствах : монографія. Київ: Ін-т держави і права ім. В. Корецького, 2016. 415 с.
26. Суспільна трансформація: концептуалізація, тенденції, український досвід / за ред.: В. В. Танчера, В. П. Степаненка. Київ : Ін-т соціол. НАНУ, 2004 133 с.
27. Теорія політики: підручник / Денисенко В. М., Бліхар В. С., Требін М. П. та ін. Львів.: Лігапрес, 2015. 668 с.
28. Телешун С. О. Політична аналітика, прогнозування та політичні консультації: Курс лекцій / С. О. Телешун, А. С. Баронін. Київ : Вид. Паливода А.В., 2001. 112 с.
29. Тертичка В. В. Державна політика: аналіз та здійснення в Україні. Київ : Основи, 2002. 750 с.
30. Тимків Я. Теорія і практика сучасної європейської політики безпеки: приклад Польщі : навч. посіб. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2011. 224 с.
31. Токвиль А. Про демократію в Америці. Київ : Всесвіт, 1999. 373 с.
32. Україна в сучасному геополітичному просторі: теоретичний і прикладний аспекти: [кол. моногр.] / за ред. Ф. М. Рудича. Київ: МАУП, 2002. 488 с.
33. Фесенко В. Вітчизняна політична еліта у контексті “проекту Україна”. *Незалеж. культур, часоп. “i”*. 2006. № 45. С. 116–121.

34. Хилько М. Політична культура населення України : аналіз розвитку громадянських якостей. *Політ. менедж.* 2007. № 1. С. 115–126.

35. Теорія політичних партій і партійних систем : навч. посіб. Львів: Вид. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. 325 с.

36. Шляхтун П. П. Політологія (теорія та історія політичної науки). Київ, Либідь. 2019. 470 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Порядок проведення та критерії оцінювання вступних випробувань регулюється Положенням про організацію вступних випробувань у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.